A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZI GYUJTEMÉNYEI. II.

MAGYAR TYPUSOK.

ELSŐ SOROZAT: A BALATON MELLÉKÉRŐL.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

Dr JANKÓ JÁNOS.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MAGYAR KIRÁLYI MINISTERIUM KÖLTSÉGÉN

KIADJA

A M. N. MÚZEUM NÉPRAJZI OSZTÁLYA.

24 TÁBLÁVAL.

ETHNOGRAPHISCHE SAMMLUNGEN DES UNG. NATIONALMUSEUMS. II.

MAGYARISCHE TYPEN.

ERSTE SERIE: DIE UMGEBUNG DES BALATON.

ZUSAMMENGESTELLT VON

Dr JOHANN JANKÓ.

AUF KOSTEN DES KÖNIGL. UNG. MINISTERIUMS FÜR CULTUS UND UNTERRICHT

HERAUSGEGEBEN DURCH DIE

ETHNOGRAPHISCHE ABTHEILUNG DES UNG. NATIONALMUSEUMS.

MIT 24 TAFELN.

BUDAPEST

1900.

A MAGYAR NEMZETI MUZEUM NÉPRAJZI GYŰJTEMÉNYEI.

II.

ETHNOGRAPHISCHE SAMMLUNGEN DES UNG. NATIONALMUSEUMS.

II.

ETHNOGRAPHISCHE SAMMLUNGEN DES UNG. NATIONALMUSEUMS.

II.

MAGYARISCHE TYPEN.

ERSTE SERIE: DIE UMGEBUNG DES BALATON.

ZUSAMMENGESTELLT VON

DR JOHANN JANKÓ.

AUF KOSTEN DES KÖNIGL. UNG. MINISTERIUMS FÜR CULTUS UND UNTERRICHT

HERAUSGEGEBEN DURCH DIE

ETHNOGRAPHISCHE ABTHEILUNG DES UNG. NATIONALMUSEUMS.

MIT 24 TAFELN.

BUDAPEST

KAISERLICHE UND KÖNIGLICHE HOFBUCHDRUCKEREI VICTOR HORNYÁNSZKY

1900.

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZI GYŰJTEMÉNYEI.

II.

MAGYAR TYPUSOK.

ELSŐ SOROZAT: A BALATON MELLÉKÉRŐL.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

DR JANKÓ JÁNOS.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MAGYAR KIRÁLYI MINISTERIUM KÖLTSÉGÉN

KIADJA

A M. N. MÚZEUM NÉPRAJZI OSZTÁLYA.

24 TÁBLÁVAL.

BUDAPEST,

HORNYÁNSZKY VIKTOR CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI UDVARI KÖNYVNYOMDÁJA

1900.

Magyar typusok.

Első sorozat: a Balaton mellékéről.

(Felolvastatott Párisban, a XII. anthropologiai és archaeologiai nemzetközi kongresszus 1900 aug. 25-én tartott ülésén.)

Külföldi anthropolgusok, anthropologiai és ethnographiai intézetek — németek, angolok, amerikaiak és oroszok — az utolsó években ismételten felkeresték a Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályát azzal a kéréssel, hogy küldjünk a magyar fajról hiteles fényképfelvételeket, lehetőleg a név, szülőhely, foglalkozás és kor, a legkiválóbb anthropologiai jellegek és a legfontosabb méretek felsorolásával. E kérelem teljesen megokolt volt, mert Magyarország az élőkön végzett anthropologiai kutatások legelején van és hasonló követelményeknek megfelelő profil és en face fényképek sem a magyar fajról, sem a Magyarországban élő egyéb nemzetiségekről rendszeresen egyáltalában nem készültek s a külföld szakemberei kénytelenek voltak megelégedni az útleírásoknak a legritkább esetekben megbizható, pontosan soha meg nem határozott typusképeivel. Lenhossék J. kezdeményezése után[1] élőkön a faj jellegzése czéljából végzett anthropologiai méréseket először dr. Weisbach A. tett közé 1878-ban, a ki mindössze 20 Olmützbe szakadt magyar ifjút mért meg katonaköteles korban, következőleg olyanokat, kiknek termete a maximumot még el nem érte; e méretekhez azonban fényképek nincsenek csatolva. Inkább csak a teljesség okáért említem fel dr. Kőrösi Józsefnek 1880-ban[3] és dr. Scheiber S. H.-nak 1881-ben[4] megjelent s a katonai sorozások listáján alapuló

[1] Lenhossék J., Az emberi koponyaisme. Budapest, 1875.

[2] Weisbach, dr. A., Körpermessungen verschiedener Menschenrassen, Berlin, 1878, p. 226—237.

[3] Kőrösi, dr. J., Orvosi hetilap 1880. jan. sz.

[4] Scheiber, dr. S. H., Untersuchungen über den mittleren Wuchs der Menschen in Ungarn Archiv f. Anthrop. XIII. 1881. 233—267.

Magyarische Typen.

Erste Serie: Umgebung des Balaton (Plattensee).

(Vorgelesen in Paris, auf dem XII. internationalen anthropologischen und archaeologischen Congress, 25. August 1900.)

Ausländische Anthropologen, anthropologische und ethnographische Institute — deutsche, englische, amerikanische und russische — haben sich im Laufe der jüngst verflossenen Jahre zu wiederholten Malen an die Ethnographische Abtheilung des Ungarischen Nationalmuseums mit dem Ersuchen gewendet, ihnen auf die ungarische Rasse bezügliche authentische photographische Aufnahmen, womöglich mit Angabe des Namens, Geburtsortes, Berufs, Alters, sowie der wichtigsten anthropologischen Charaktere und Messungen zuzusenden. Dieses Ersuchen war vollkommen gerechtfertigt, denn Ungarn steht noch jetzt ganz am Beginne der an Lebenden vorzunehmenden anthropologischen Untersuchungen, und ähnlichen Forderungen entsprechende Profil- und Enface-Aufnahmen wurden bisher weder von der ungarischen Rasse, noch von den im Lande lebenden übrigen Nationalitäten systematisch angefertigt, so dass die ausländischen Fachmänner genöthigt waren, sich mit den nur in den seltensten Fällen verlässlichen und nie genau bestimmten Typenbildern der Reisebeschreibungen zu begnügen. Nach den ersten diesbezüglichen Versuchen J. Lenhossék's[1] hat zuerst im Jahre 1878 Dr. A. Weisbach behufs Charakterisirung der Rasse an Lebenden anthropologische Messungen unternommen, u. zw. an 20 in Olmütz eingereihten ungarischen militärpflichtigen Jünglingen, daher an Individuen, deren Statur das Maximum noch nicht erreicht hatte; diesen Messungen sind jedoch keine Photographien beigefügt.[2] Mehr nur behufs Vollständigkeit erwähne ich die Publicationen von Dr. Josef Kőrösi[3] (1880) und Dr. S. H. Scheiber[4]

[1] J. Lenhossék: Az emberi koponyaisme. Budapest, 1875.

[2] Dr. A. Weisbach: Körperuntersuchungen verschiedener Menschenrassen. Berlin, 1878; p. 226—237.

[3] Dr. J. Kőrösi im Orvosi Hetilap. Januar, 1880.

[4] Dr. S. H. Scheiber: Untersuchungen über den mittleren Wuchs der Menschen in Ungarn. Archiv f. Anthropologie XIII. 1881. 233—267.

közléseit, melyek kizárólag a termettel foglalkoznak s fényképeket szintén nem közöltek. Az élőkön végzett anthropologiai kutatásokban ezután mintegy 12 esztendeig szünet állott be Magyarországon.

1892-ben Erdélyben, Torda-Aranyosmegyében, egy az oláhságba beékelt magyar népszigetnek — 29 falunak — ethnographiai monographiájával bizattam meg s akkor elhatároztam, hogy a jövőben az ethnographiai kutatások keretébe az élők anthropologiai vizsgálatát is belevonom. Így e monographiámban 83 egyénről közöltem egyénenként 54 méretet a párisi anthropologiai társaság által kiadott Topinard-féle útmutatások szerint; ez egyénekről készítettem ugyan fényképfelvételeket is, de sem a fényképezés rendszeres keresztüvitelére, sem a fényképek közlésére szükséges anyagi eszközök nem állván rendelkezésemre, a mérési anyagot fényképek nélkül voltam kénytelen kiadni.[1] 1896-ban Lázár István az erdélyi Alsó-Fehér vármegye magyar népét ismertetvén, 44 egyénről adott részletes anthropologiai méreteket, melyek így területileg dél felől szorosan csatlakoztak az általam 1892-ben feldolgozott területhez; sajnos azonban, neki sem állott módjában a typusokat képekben is bemutatni.[2] Valamelyes haladást jelent dr. Semayer V.-nak a Magyarországban élő, de boszniai eredetű sokaczokon (r. kath. szerbeken) végzett méréseinek közlése, melyhez, ha nem is egész fényképanyagát, de legalább az általa észlelt 5 főtypust fénykép után készült rajzokban mutatta be.[3] S ezzel beszámoltam azzal, a mi Magyarországban az élő ember anthropologiai vizsgálata terén megjelent.

1895-ben átvevén a M. N. Múzeum Néprajzi Osztályának vezetését s belátván azt, hogy e vizsgálatoknak Magyarországon centrumot kell teremteni, a M. N. Múzeum igazgatójához Szalay Imre úrhoz, a ki múzeumunkban minden hazafias és tudományos törekvés őszinte istápolója, azzal a kéréssel fordultam, tegye lehetővé, hogy az osztály kebelében egy anthropologiai laboratorium szerveztessék; az ő támogatásával ez 1896-ban csakugyan sikerült is s megkez-

[1] Jankó, dr. J., Torda, Aranyosszék, Toroczkó magyar (székely) népe. Budapest 1893.

[2] Lázár, J., Alsó-Fehér vármegye magyar népe, Nagy-Enyed, 1896.

[3] Semayer, dr. V., Adatok a bácsbodrogmegyei sokaczok ethnographiájához «Ethnographia», 1897. 299. és 382 s kk. lapokon.

(1881), welche sich auf Grund der Militärstellungslisten ausschliesslich mit der Körpergrösse befassen und gleichfalls keine photographischen Aufnahmen enthalten. In der anthropologischen Untersuchung Lebender trat dann eine 12-jährige Pause in Ungarn ein.

Im Jahre 1892 wurde ich mit der Anfertigung einer ethnographischen Monographie einer in das rumänische Sprachgebiet Siebenbürgens eingekeilten ungarischen Volksinsel (29 Ortschaften) des Comitates Torda-Aranyos betraut, aus welchem Anlasse ich mich entschloss, in Zukunft in den Rahmen der ethnographischen Forschungen auch die anthropologische Untersuchung der Lebenden einzubeziehen. Ich publicirte in dieser Monographie die nach der von der Pariser anthropologischen Gesellschaft herausgegebenen Topinard'schen Anleitung an 83 Individuen vorgenommenen (je 54) Messungen; wohl hatte ich auch photographische Aufnahmen dieser Individuen angefertigt, doch standen mir weder zur systematischen Durchführung der Aufnahmen, noch zur Reproduction der Photographien die nöthigen Mittel zur Verfügung, weshalb ich genöthigt war, das anthropologische Material ohne Photographien zu publiciren.[1] Im Jahre 1896 bot Stephan Lázár in seiner Schilderung der ungarischen Bevölkerung des Comitates Alsó-Fehér eingehende Messungen von 44 Individuen, die sich somit im Süden territorial eng an das von mir im Jahre 1892 aufgearbeitete Gebiet anschlossen; leider war auch er nicht im Stande, die Typen in Bildern beizufügen.[2] Einen Fortschritt weist die Publication der von Dr. W. Semayer an den in Ungarn lebenden, jedoch aus Bosnien abstammenden Schokatzen (röm. katholische Serben) unternommenen Messungen auf, der wohl auch nicht das gesammte Bildmaterial, jedoch wenigstens fünf Haupttypen (nach Photographien gezeichnet) beigeschlossen sind.[3] Und hiemit sind die in Ungarn an Lebenden unternommenen Untersuchungen zu Ende.

Als ich im Jahre 1895 die Leitung des ethnographischen Cabinets im Ungarischen National-Museum übernahm und erkannte, dass für derartige Untersuchungen in Ungarn ein Centrum geschaffen werden muss, wandte ich mich an den Director des Museums, Herrn Emerich von Szalay, den aufrichtigen Förderer aller patriotischen und wissenschaftlichen Bestrebungen in unserem Museum, mit der Bitte, es zu ermöglichen, dass im Rahmen des Cabinets ein anthropologisches Laboratorium geschaffen

[1] Dr. J. Jankó: Torda, Aranyosszék, Toroczkó magyar székely népe. Budapest, 1893.

[2] J. Lázár: Alsó-Fehér vármegye magyar népe. Nagy-Enyed, 1896.

[3] Dr. W. Semayer: Adatok a bács-bodrogmegyei sokáczok ethnographiájához (Ethnographia, 1897. P. 299 und 382.)

dődhettek a rendszeres kutatások. Az intézet segédőre dr. Semayer V. jelenleg Kolozsmegye magyarságát dolgozza fel anthropologiailag; ez a terület észak felől csatlakozik szorosan ahhoz, a melyet én 1892-ben vettem fel, s e munkálatok bevégzése helyes képet fog nyujtani a nagy magyar alföld magyarsága és az erdélyi székelység közé beékelt magyar nyelvszigetek lánczolatának anthropologiai viszonyairól. Én magam 1895 óta a Balaton környékén, Zala és Somogy megyékben végeztem anthropologiai kutatásokat, melyeket a folyó évben be is fejeztem.

E kutatást befejezvén, a párisi nemzetközi anthropologiai és archaeologiai kongresszus alkalmából a M. N. Múzeum Igazgatósága előterjesztésemre elhatározta, hogy a magyar typusok közlését, épen e balaton-melléki anyaggal megkezdi, s miután nagyméltóságú dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter úr, kinek a magyar néprajz minden tekintetben oly sokat köszönhet, a költségek fedezéséről gondoskodni kegyeskedett, immár módunkban van a magyar typusok első sorozatát bemutatni.

Ha Magyarországon az anthropologiai kutatásoknak évtizedes multjuk volna, szó lehetne arról, hogy az egész ország területéről válogassunk ki egyes typusokat s azok gyűjteményét mutassuk be. De így a kutatások legelején, erről le kell mondanunk s szigoruan arra kell szorítkoznunk, hogy a magyarság typusait azon vidékek szerint mutassuk be, melyek népe történetileg, nyelvileg és ethnographiailag magában egységes s melyek mozaikjából a 8 milliónyi magyarság áll. Pedig ilyen egység a magyar földön sok van, s különösen érdekes, hogy ezek a mennyiben eddig autoptikus és általános ismereteink vannak róluk, anthropologiailag is merőben különböznek egymástól. Az alföld magyarja alacsony és barna, Erdély székelysége magas és szőke; a kún alacsony és barna szemű, a jász középmagas és kékszemű; más a palócz, más a matyó s különböznek egymástól a Dunántúl magyar csoportjai is. Ezeket egyenkint külön sorozatokban óhajtjuk ismertetni abban a sorrendben, a mint felvétel alá kerülnek.

A jelen alkalommal, mint azt már jeleztük, Zala- és Somogymegyéknek balaton-melléki falvaiból mutatunk be magyar typusokat. A gyűjtésre az alkalmat az a megbízás adta, a melyet a Magyar Földrajzi Társaság Balaton-Bizottságától kaptam s melynek értelmében a Balaton környékének néprajzát kellett

werde; mit seiner Hilfe gelang dies auch im Jahre 1896, worauf die systematischen Forschungen begonnen werden konnten. Der Hilfscustos der Anstalt Herr Dr. W. Semayer, bearbeitet gegenwärtig das Magyarenthum des Comitates Kolozs vom anthropologischen Standpunkt; dieses Gebiet schliesst sich nördlich direct an das von mir im Jahre 1892 aufgenommene Gebiet an, und die Vollendung dieser Arbeiten wird ein richtiges Bild der anthropologischen Verhältnisse der zwischen die grosse ungarische Tiefebene (Alföld) und das Siebenbürger Széklerthum eingekeilten ungarischen Sprachinseln bieten. Ich selbst verfolgte seit 1895 an den Ufern des Balaton (Plattensee), in den Comitaten Zala und Somogy anthropologische Studien, die ich im laufenden Jahre zum Abschluss brachte.

Nach Vollendung dieser Untersuchungen beschloss die Direction des Ungarischen National-Museums auf meinen Vorschlag, aus Anlass des Pariser internationalen anthropologischen und archaeologischen Congresses, die Publication ungarischer Typen mit dem Material der Balaton-Gegend zu beginnen, und nachdem Se. Excellenz Herr Unterrichtsminister Dr. Julius von Wlassics, dem die ungarische ethnographische Wissenschaft nach jeder Richtung hin so viel verdankt, bezüglich der Herstellung vorzusorgen geruhte, sind wir nun bereits in der Lage, die erste Serie ungarischer Typen vorzulegen.

Könnten die anthropologischen Forschungen in Ungarn auf eine Vergangenheit von Jahrzehnten zurückblicken, so könnte davon die Rede sein, vom Gebiet des ganzen Landes einzelne Typen auszuwählen und die Sammlung derselben zu publiciren. Am Beginne der Untersuchungen müssen wir jedoch hierauf verzichten und uns strenge darauf beschränken, die Typen des Magyarenthums aus jenen Gegenden vorzuweisen, deren Bevölkerung historisch, sprachlich und ethnographisch in sich einheitlich ist und aus deren Mosaik das 8 Millionen zählende Magyarenthum besteht. Solche einheitliche Volksgruppen sind in Ungarn zahlreich, und es ist von besonderem Interesse, dass dieselben, soweit bisher unsere autoptischen und allgemeinen Kenntnisse reichen, auch anthropologisch voneinander total verschieden sind. Der Magyar der Tiefebene ist niedrig und klein, das Székelythum Siebenbürgens gross und blond; der Kumane (kún) von niederer Statur und braunen Augen, der Jazyge (jász) mittelhoch und blauäugig; anders sieht der Palócz, anders der Matyó aus und auch die ungarischen Volksgruppen des rechten Donau-Ufers (Dunantúl) weichen von einander ab. Es ist unsere Absicht, dieselben einzeln in besonderen Serien zu publiciren, je nachdem sie untersucht werden.

Gegenwärtig legen wir — wie bereits erwähnt —

felvennem. A feldolgozott terület 50 faluból áll, melyek mind a Balaton mellett fekszenek, ethnographiájuk egységes s mai anthropologiájuk közös elemekből azonos milieuben hasonló módon fejlődött. Ez 50 falut az 1891-iki népszámlálás szerint 55.500 ember lakta s ezek közül 99·1% magyar, 0·9% pedig a német, horváth, tót, vend és egyéb nemzetiségek közt oszlik meg s így a legtisztább magyar területek egyikének tekinthető; mérés alá természetesen csak a magyarság került, de ebből is csak oly egyének, kik az illető faluban törzsökös s már a XVIII. századból is kimutatható családokból való, s kiknek anyjuk is törzsökös magyar családból eredt. Megméretett összesen 327 egyén, mindenikről 55 méret vétetett fel s mindenikről készült en face és profil fényképfelvétel is. Ebből az anyagból választottuk ki 50 oly egyénnek képét, melyek a sokszorosításra a legalkalmasabbak s azokat van szerencsém bemutatni most, mint a magyar typusok első sorozatát.

Ez 50 egyén fényképéhez mellékeljük a legfontosabb adatokat: a család- és keresztnevet, születési és tartózkodási helyét, foglalkozását, korát, hajának, bajúszának, szemének szinét, orrának alakját, a termet magasságát, a fej kerületét és a cephalindexet. Ezen adatoknak részletes feldolgozását azonban itt nem adjuk nemcsak azért, mert a 327 egyénre vonatkozó egész nagy anyag úgyis külön egyöntetű feldolgozás tárgyát képezi, a mely a Balaton-Bizottság kiadványai sorában fog megjelenni, hanem azért is, mert az 50 egyénre vonatkozó adatok kiszakítása és külön feldolgozása az egészből esetleg egészen más eredményre vezetne. A későbbi typusgyűjtemények azonban, a mennyiben már teljesen a M. N. Múzeum kezdeményezéséből származnak, természetesen a bemutatott képeken kívül a vizsgálati adatok teljes feldolgozását is fogják tartalmazni.

E fényképek bemutatásához ezek után mindössze még egy megjegyzést kell fűznöm. Ámbár statisztikánk a területet ma tisztán magyarnak mondja s ámbár én is arra törekedtem, hogy tősgyökeres magyarokat mérjek, ez azért épen nem jelenti azt, hogy ez a lakosság mindenkor és csak tiszta magyar volt, mai a fényképek megtekintése meggyőz minket arról, hogy ebben a magyarságban különböző időkben idegen, nem magyar elemek olvadtak bele s ezeknek tüzetes megállapítása képezi a részletes

eine Reihe von ungarischen Typen aus der Balaton-Gegend der Comitate Zala und Somogy vor. Den Anlass zur Sammlung bot der Auftrag, den ich seitens der Balaton-Commission der Ungarischen Geographischen Gesellschaft erhielt und im Sinne dessen ich die Ethnographie der Umgebung des Balaton-Sees erforschen musste. Das aufgearbeitete Gebiet umfasst 50 Ortschaften, alle am Ufer des Balaton gelegen, deren Ethnographie eine einheitliche ist und deren Anthropologie sich aus gemeinsamen Elementen in demselben Milieu auf ähnliche Weise ausgebildet hat. In diesen 50 Dörfern wohnten laut den Resultaten der Volkszählung vom Jahre 1891 55.500 Seelen, wovon 99·1% Ungarn, 0·9% aber Deutsche, Kroaten, Slovaken, Wenden und sonstige Nationalitäten waren, so dass dieses Gebiet als eines der reinsten ungarischen Gebiete betrachtet werden kann; der Messung unterzogen wurden natürlich nur Magyaren, und auch von diesen nur solche Individuen, die aus in der betreffenden Ortschaft ansässigen und bis zum 18. Jahrhundert nachweisbaren Familien stammen. Es wurden insgesammt an 327 Individuen je 55 Messungen vorgenommen und jedes einzelne Individium en face und en profil photographirt. Aus diesem Material haben wir die Bilder 50 solcher Individuen ausgewählt, welche sich zur Vervielfältigung am geeignetsten erwiesen, und ich habe nunmehr die Ehre, diese Bilder als erste Serie ungarischer Typen vorzulegen.

Den 50 Photographien sind die wichtigsten Angaben beigefügt, u. zw.: Familien- und Vorname, Geburts- und Aufenthaltsort, Beruf, Alter, Farbe des Haares, des Bartes und der Augen, Nasenform, Körperhöhe, Umfang des Kopfes und Cephalindex. Die detaillirte Aufarbeitung dieser Angaben theilen wir jedoch hier nicht mit, einestheils, da das gesammte, auf 327 Individuen bezügliche Material in separater, einheitlicher Aufarbeitung als Publication der Balaton-Commission erscheinen wird, anderstheils, da das Herausgreifen der auf die 50 Individuen bezüglichen Daten eventuell zu anderen Resultaten führen könnten. Die späteren Typen-Sammlungen aber, insoferne sie ganz auf Initiative des Ungarischen National-Museums herausgegeben werden, sollen neben den Bildern auch die complete Aufarbeitung des Untersuchungs-Materials umfassen.

Nach alldem muss ich den vorgelegten Bildern noch eine Bemerkung beifügen. Obwohl die Statistik das untersuchte Gebiet als rein magyarisch darstellt, und obwohl auch ich bestrebt war, echte geborene Magyaren zu messen, bedeutet dies doch nicht soviel, als ob diese Bevölkerung immer und nur rein magyarisch gewesen wäre; schon die Betrachtung der Photographien lässt erkennen, dass in dieses Magyarenthum in verschiedenen Zeiten verschiedene fremde

kutatás tárgyát. Ez azonban Magyarországon egyáltalában nem magában álló jelenség; országunkat a tatár-, majd a törökjárás annyira kipusztította, elnépteleníttette, a megmaradt népességet annyira összerázta, majd szétszórta s az idegen telepesekkel összekeverte, hogy aligha van a magyarságnak egy olyan töredéke is, a mely keverődéstől érintetlen volna; mindössze a felvett idegen elemek mennyisége lehet kérdéses.

Midőn e néhány bevezető szóval a magyar typusokból az első sorozatot fényképekben bemutatni s annak egy eredeti példányát ezennel a Magyar Nemzeti Múzeum nevében a párisi Muzeum d'Histoire Naturelle-nek felajánlani szerencsés vagyok örömmel jelenthetem azt, hogy a M. N. Muzeum Igazgatójának, Szalay Imre úrnak előterjesztésére nagyméltóságú dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter úr gondoskodott arról, hogy e typusok hű reproductiókban kinyomassanak és a kongresszus tagjainak díjtalanul megküldessenek. Fogadják tőlünk szivesen.

Dr. Jankó János.

nichtmagyarische Elemente verschmolzen, deren eingehende Nachweisung den Gegenstand der detaillirten Forschung bilden muss. Dies ist jedoch in Ungarn keine vereinzelte Erscheinung; Ungarn wurde durch die Tataren und Türkeninvasion dermassen verwüstet und entvölkert, die übergebliebene Bevölkerung dadurch dermassen vermischt, dann zerstreut und durch fremde Colonisten durchsetzt, dass kaum ein Bruchtheil der Nation existirt, der von Mischungen unberührt geblieben wäre; es kann nur die Menge der aufgenommenen fremden Elemente fraglich sein.

Indem ich nach diesen kurzen einleitenden Worten die erste Serie ungarischer Typen vorzulegen und ein Originalexemplar derselben im Namen des Ungarischen National-Museums dem Pariser Museum d'Histoire Naturelle zu offeriren die Ehre habe, kann ich zugleich mit Freude mittheilen, dass über Antrag des Museumdirectors Herrn Emerich von Szalay Se. Excellenz Herr Cultus- und Unterrichts-Minister Dr. Julius von Wlassics verfügt hat, dass diese Typen in getreuer Reproduction herausgegeben und den Congressmitgliedern gratis zugesendet werden. Mögen sie dieselben freundlichst entgegennehmen.

Dr. Johann Jankó.

1.

1. Mitók István, Kiliti (Somogym.), földmüves, 47 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra pisze, termete 1668 mm., a fej kerülete 570 mm., a fej jelzője (166×100 : 199 =) 83·4.

1. Stephan Mitók, Kiliti (Com. Somogy), Ackerbauer, 47 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase stumpf, Körpergrösse 1668 mm., Umfang des Kopfes 570 mm., Cephalindex (166×100 : 199 =) 83·4.

2.

2. Kónyi Ferencz, Kiliti (Somogym.), földmüves, 33 éves, haja sötétbarna, bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1750 mm., a fej kerülete 560 mm., a fej jelzője (160×100 : 184 =) 87·0

2. Franz Kónyi, Kiliti (Com. Somogy), Ackerbauer, 33 Jahre alt, Haar dunkelbraun, Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1750 mm., Umfang des Kopfes 560 mm., Cephalindex (160×100 : 184 =) 87·0.

3

3. Mózsa József, Kiliti (Somogym.), földműves, 31 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme kék, orra egyenes, termete 1636 mm., a fej kerülete 551 mm., a fej jelzője (160×100 : 182 =) 87·9.

3. Joseph Mózsa, Kiliti (Com. Somogy), Ackerbauer, 31 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen blau, Nase gerade, Körpergrösse 1636 mm., Umfang des Kopfes 551 mm., Cephalindex (160×100 : 182 =) 87·9.

4.

4. Fejér György, Kiliti (Somogym.), földműves, 52 éves, haja és bajusza szőke, szeme kék, orra héjja, termete 1636 mm., a fej kerülete 540 mm., a fej jelzője (152×100: 181 =) 82·6.

4. Georg Fejér, Kiliti (Com. Somogy), Ackerbauer, 52 Jahre alt, Haar und Bart blond, Augen blau, Habichtsnase Körpergrösse 1636 mm., Umfang des Kopfes 540 mm., Cephalindex (152×100 : 181 =) 82·6.

5

5. Juhász Pál, Kiliti (Somogym.), földműves, 48 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme kék, orra egyenes, termete 1530 mm., a fej kerülete 544 mm., a fej jelzője (154×100 : 188 =) 81·9

5. Paul Juhász, Kiliti (Com. Somogy), Ackerbauer, 48 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart blond, Augen blau, Nase gerade, Körpergrösse 1530 mm., Umfang des Kopfes 544 mm., Cephalindex (154×100 : 188 =) 81·9.

6.

6. Nagy János, Kiliti (Somogym.), földműves, 47 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme sárgásbarna orra egyenes, termete 1750 mm., a fej kerülete 556 mm., a fej jelzője (160×100 : 180 =) 88·9.

6. Johann Nagy, Kiliti (Com. Somogy), Ackerbauer, 47 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart blond, Augen gelbbraun, Nase gerade, Körpergrösse 1750 mm., Umfang des Kopfes 556 mm., Cephalindex (160×100 : 180 =) 88·9.

7

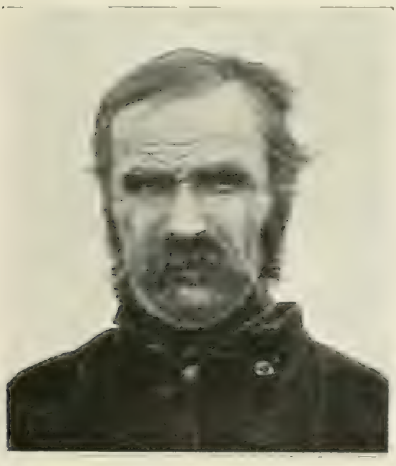

7. Kiss Imre, Kiliti (Somogym.), földmíves, 44 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme kék, orra egyenes, termete 1564 mm., a fej kerülete 570 mm., a fej jelzője (170×100:190 =) 89·5.

7. Emerich Kiss, Kiliti (Com. Somogy), Ackerbauer, 44 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen blau Nase gerade, Körpergrösse 1564 mm., Umfang des Kopfes 570 mm., Cephalindex (170×100:190 =) 89·5.

8.

8. Komáromi Imre, Kiliti (Somogym.), földmíves, 60 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme kék, orra egyenes, termete 1572 mm., a fej kerülete 544 mm., a fej jelzője (164×100:176 =) 93·2.

8. Emerich Komáromi, Kiliti (Com. Somogy), Ackerbauer, 60 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen blau, Nase gerade, Körpergrösse 1572 mm., Umfang des Kopfes 544 mm., Cephalindex (164×100:176 =) 93·2.

9

9. Tóth József, Kiliti (Somogym.), földműves, 64 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme szürke, orra egyenes, termete 1642 mm., a fej kerülete 540 mm., a fej jelzője (152×100:178 =) 85·4.

9. Joseph Tóth, Kiliti (Com. Somogy), Ackerbauer, 64 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart blond, Augen grau, Nase gerade, Körpergrösse 1612 mm., Umfang des Kopfes 540 mm., Cephalindex (152×100:178 =) 85·4.

10.

10. Póka Lajos, Kiliti (Somogym.), földműves, 47 éves, haja és bajusza szőke, szeme kék, orra egyenes, termete 1712 mm., a fej kerülete 570 mm., a fej jelzője (164×100:184 =) 89·1.

10. Ludwig Póka, Kiliti (Com. Somogy), Ackerbauer, 47 Jahre alt, Haar und Bart blond, Augen blau, Nase gerade, Körpergrösse 1712 mm., Umfang des Kopfes 570 mm., Cephalindex (164×100 : 184 =) 89·1.

11

11. Mányoki Mihály. Endréd (Somogym.), földmüves. 61 éves. haja és bajusza sötétbarna (most ősz), szeme szürkésbarna, sasorrú, termete 1596 mm., a fej kerülete 550 mm., a fej jelzője (162×100 : 184 =) 88·0

11. Michael Mányoki. Endréd (Com. Somogy). Ackerbauer. 61 Jahre alt. Haar und Bart dunkelbraun (jetzt grau). Augen graubraun, Adlernase, Körpergrösse 1596 mm., Umfang des Kopfes 550 mm., Cephalindex (162×100 : 184 =) 88·0.

12.

12. Hekeli Imre, Endréd (Somogym.), földműves, 36 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme kék, orra egyenes, termete 1788 mm., a fej kerülete 572 mm., a fej jelzője (158×100 : 196 =) 80·6

12. Emerich Hekeli. Endréd (Com. Somogy). Ackerbauer. 36 Jahre alt. Haar kastanienbraun. Bart blond. Augen blau. Nase gerade, Körpergrösse 1788 mm., Umfang des Kopfes 572 mm., Cephalindex (158×100 : 196 =) 80·6

13.

13. Matyikó János, Zamárdi (Somogym.), földműves, 51 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme kék, orra egyenes, termete 1772 mm., a fej kerülete 570 mm., a fej jelzője (164×100 : 186 =) 88·2.

13. Johann Matyikó, Zamárdi (Com. Somogy), Ackerbauer, 51 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Auge blau, Nase gerade. Körpergrösse 1772 mm., Umfang des Kopfes 570 mm., Cephalindex (164×100 : 186 =) 88·2.

14.

14. Halász Ferencz, Zamárdi (Somogym.), földműves, 44 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1718 mm., a fej kerülete 570 mm., a fej jelzője (158×100 : 192 =) 82·3.

14. Franz Halász, Zamándi (Com. Somogy), Ackerbauer, 44 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1718 mm., Umfang des Kopfes 570 mm., Cephalindex (158×100 : 192 =) 82·3

15

15. Rezi Lajos, Zamárdi (Somogym.), földműves, 52 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme sárgásszürke, orra egyenes, termete 1740 mm., a fej kerülete 556 mm., a fej jelzője (158×100 : 186 =) 84·9.

15. Ludwig Rezi, Zamárdi (Com. Somogy), Ackerbauer, 52 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen gelblichgrau, Nase gerade, Körpergrösse 1740 mm., Umfang des Kopfes 556 mm., Cephalindex (158×100 : 186 =) 84·9

16.

16. Varga János, Zamárdi (Somogym.), földműves, 49 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme kék, orra egyenes, termete 1654 mm., a fej kerülete 580 mm., a fej jelzője (161×100 : 190 =) 86·3

16. Johann Varga, Zamárdi (Com. Somogy), Ackerbauer, 49 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen blau, Nase gerade, Körpergrösse 1654 mm., Umfang des Kopfes 580 mm., Cephalindex (161×100 : 190 =) 86·3

17

17. Nagy Károly, Köröshegy (Somogym.), földműves, 36 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme kék, sasorrú, termete 1654 mm., a fej kerülete 550 mm., a fej jelzője (152×100 : 181 =) 82·6.

17. Karl Nagy, Köröshegy (Com. Somogy), Ackerbauer, 36 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart blond, Augen blau, Adlernase, Körpergrösse 1654 mm., Umfang des kopfes 550 mm., Cephalindex (152×100 : 181 =) 82·6.

18.

18. Sziver János, Köröshegy (Somogym.), földműves, 49 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme zöldesszürke, sasorrú, termete 1662 mm., a fej kerülete 560 mm., a fej jelzője (158×100 : 190 =) 83·2.

18. Johann Sziver, Köröshegy (Com. Somogy), 49 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen grünlichgrau, Adlernase, Körpergrösse 1662 mm., Umfang des Kopfes 560 mm., Cephalindex (158×100 : 190 =) 83·2.

19

19. Bóka Péter, Köröshegy (Somogym.), földműves, 57 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1662 mm., a fej kerülete 560 mm., a fej jelzője (160×100 : 192 =) 83·3.

19. Peter Bóka, Köröshegy (Com. Somogy), Ackerbauer, 57 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1662 mm., Umfang des Kopfes 560 mm., Cephalindex (160×100 : 192 =) 83·3.

20.

20. Dankházi Ferencz, Köröshegy (Somogym.), földműves, 57 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme kék, orra egyenes, termete 1732 mm., a fej kerülete 550 mm., a fej jelzője (152×100 : 182 =) 83·5.

20. Franz Dankházi, Köröshegy (Com. Somogy), Ackerbauer, 57 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart blond, Augen blau, Nase gerade, Körpergrösse 1732 mm., Umfang des Kopfes 550 mm., Cephalindex (152×100 : 182 =) 83·5

21.

21. Kocsonya János, Köröshegy (Somogym.), földműves, 60 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme kék, orra egyenes, termete 1606 mm., a fej kerülete 530 mm., a fej jelzője (152×100 : 176 =) 86·4.

21. Johann Kocsonya, Köröshegy (Com. Somogy), Ackerbauer, 60 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen blau, Nase gerade, Körpergrösse 1606 mm., Umfang des Kopfes 530 mm., Cephalindex (152×100 : 176 =) 86·4.

22.

22. Gyugyi József, Köröshegy (Somogym.), földműves, 39 éves, haja gesztenyebarna, bajusza vörös, szeme kék, orra egyenes, termete 1590 mm., a fej kerülete 554 mm., a fej jelzője (151×100 : 186 =) 82·8.

22. Joseph Gyugyi, Köröshegy (Com. Somogy), Ackerbauer, 39 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart roth, Augen blau, Nase gerade, Körpergrösse 1590 mm., Umfang des Kopfes 554 mm., Cephalindex (151×100 : 186 =) 82·8.

23

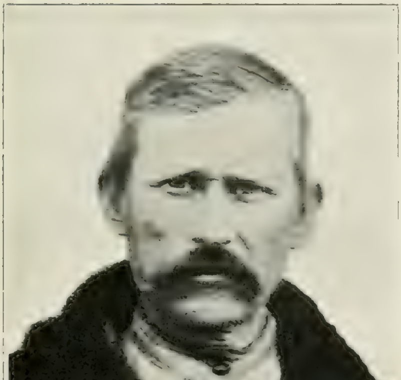

23. Kasza János, Köröshegy (Somogym.), földműves, 56 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme kék héjja orrú, termete 1610 mm., a fej körülete 544 mm., a fej jelzője (148×100 : 184 =) 80·4.

23. Johann Kasza, Köröshegy (Com. Somogy), Ackerbauer, 56 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen blau, Habichtnase, Körpergrösse 1610 mm., Umfang des Kopfes 544 mm., Cephalindex (148×100 : 184 =) 80·4.

24.

24. Pap András, Köröshegy (Somogym.), földműves, 45 éves, haja gesztenyebarna, bajusza vörös, sasorrú, termete 1640 mm., a fej kerülete 520 mm., a fej jelzője (148×100 : 170 =) 87·1

24. Andreas Pap, Köröshegy (Com. Somogy), Ackerbauer, 45 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart roth, Adlernase, Körpergrösse 1640 mm., Umfang des Kopfes 520 mm., Cephalindex (148×100 : 170 =) 87·1.

25.

25. Szita András, Köröshegy (Somogym.), földműves, 38 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1674 mm., a fej kerülete 540 mm., a fej jelzője (154×100 : 178 =) 88·8.

25. Andreas Szita, Köröshegy (Com. Somogy), Ackerbauer, 38 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1674 mm., Umfang des Kopfes 540 mm., Cephalindex (154×100 : 178 =) 88·8.

26.

26. Kovács András, Köröshegy (Somogym.), földműves, 40 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme barna, sasorrú, termete 1720 mm., a fej kerülete 540 mm., a fej jelzője (156×100 : 180 =) 86·7.

26. Andreas Kovács, Köröshegy (Com. Somogy), Ackerbauer, 40 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart blond, Augen braun, Adlernase, Körpergrösse 1720 mm., Umfang des Kopfes 540 mm., Cephalindex (156×100 : 180 =) 86·7.

27.

27. Paréj István, Szárszó (Somogym.), földműves, 58 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1796 mm., a fej kerülete 560 mm., a fej jelzője (152×100 : 192 =) 79·2.

27. Stephan Paréj, Szárszó (Com. Somogy), Ackerbauer, 58 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1796 mm., Umfang des Kopfes 560 mm., Cephalindex (152×100: 192 =) 79·2

28.

28. Maráczi József, Szárszó (Somogym.), földműves, 45 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1692 mm., a fej kerülete 520 mm., a fej jelzője (146×100 : 172 =) 84·9.

28. Joseph Maráczi, Szárszó (Com. Somogy), Ackerbauer, 45 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1692 mm., Umfang des Kopfes 520 mm., Cephalindex (146×100 : 172 =) 84·9.

29

29. Lukácsa István, Balaton-Csehi (Somogym.), földmüves, 25 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme zöldesbarna, orra pisze, termete 1760 mm., a fej kerülete 530 mm., a fej jelzője (148×100 : 180 =) 82·2.

29. Stefan Lukácsa, Balaton-Csehi (Com. Somogy), Ackerbauer, 25 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen grünlich-braun, Nase stumpf, Körpergrösse 1760 mm., Umfang des Kopfes 530 mm., Cephalindex (148×100 : 180 =) 82·2.

30.

30. Kocsis Lajos, Balaton-Csehi (Somogym.), földmüves, 43 éves, haja és bajusza sötétbarna, szeme sárgáskék, orra egyenes, termete 1652 mm., a fej kerülete 551 mm., a fej jelzője (154×100 : 180 =) 85·5.

30. Ludwig Kocsis, Balaton-Csehi (Com. Somogy), Ackerbauer, 43 Jahre alt, Haar und Bart dunkelbraun, Augen gelblichblau, Nase gerade, Körpergrösse 1652 mm., Umfang des Kopfes 551 mm., Cephalindex (154×100 : 180 =) 85·5.

31.

31. Aranyás Ferencz, Balaton-Csehi (Somogym.), földműves, 32 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme zöldesbarna, sasorrú, termete 1716 mm., a fej kerülete 536 mm., a fej jelzője ($152 \times 100 : 176 =$) 86·4.

31. Franz Aranyás, Balaton Csehi (Com. Somogy), Ackerbauer, 32 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen grünlich-braun, Habichtsnase, Körpergrösse 1716 mm., Umfang des Kopfes 536 mm., Cephalindex ($152 \times 100 : 176 =$) 86·4.

32.

32. Takács György, Orda (Somogym.), földműves, 40 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1674 mm., a fej kerülete 540 mm., a fej jelzője ($150 \times 100 : 180 =$) 83·3.

32. Georg Takács, Orda (Com. Somogy), Ackerbauer, 40 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1674 mm., Umfang des Kopfes 540 mm., Cephalindex ($150 \times 100 : 180 =$) 83·3.

33.

33. Kálmán Károly, Tördemicz (Zalam.), földműves, 28 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna orra egyenes, termete 1824 mm., a fej kerülete 552 mm., a fej jelzője (154×100 : 190 =) 81·0.

33. Karl Kálmán, Tördemicz (Com. Zala), Ackerbauer, 28 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1824 mm., Umfang des Kopfes 552 mm., Cephalindex (154×100 : 190 =) 81·0.

34.

34. Ravasz Ferencz, Tördemicz (Zalam.), földműves, 27 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme világosbarna, orra egyenes, termete 1656 mm., a fej kerülete 550 mm., a fej jelzője (154×100 : 190 =) 81·0.

34. Franz Ravasz, Tördemitz (Com. Zala), Ackerbauer, 27 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart blond, Augen hellbraun, Nase gerade, Körpergrösse 1656 mm., Umfang des Kopfes 550 mm., Cephalindex (154×100 : 190 =) 81·0.

35

35. Gáspár István, Tördemicz (Zalam.), földműves, 42 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme szürke, orra egyenes, termete 1740 mm., a fej kerülete 532 mm., a fej jelzője (156×100 : 174 =) 89·7.

35. Stefan Gáspár, Tördemicz (Com. Zala), Ackerbauer, 42 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen grau, Nase gerade, Körpergrösse 1740 mm., Umfang des Kopfes 532 mm., Cephalindex (156×100 : 174 =) 89·7.

36.

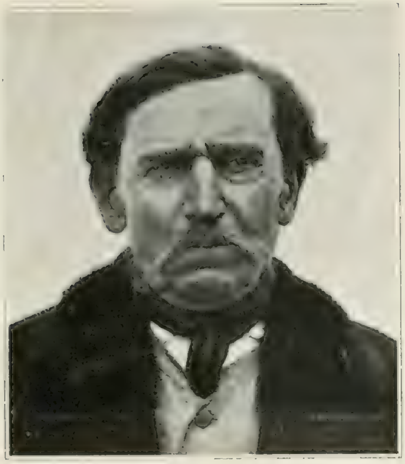

36. Német Péter, Tördemicz (Zalam.), földműves, 34 éves, haja és bajusza szőke, szeme kék, sasorrú, termete 1730 mm., a fej kerülete 560 mm., a fej jelzője (152×100 : 190 =) 80·0.

36. Peter Német, Tördemicz (Com. Zala), Ackerbauer, 34 Jahre alt, Haar und Bart blond, Augen blau, Habichtsnase, Körpergrösse 1730 mm., Umfang des Kopfes 560 mm., Cephalindex (152×100 : 190 =) 80·0.

37

37. Német József (az előbbi apja), Tördemicz (Zalam.), földműves, 63 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme kék, sasorrú, termete 1738 mm., a fej kerülete 552 mm., a fej jelzője (158×100 : 184 =) 85·9.

37. Joseph Német (Vater des No. 36.), Tördemicz (Com. Zala), Ackerbauer, 63 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart blond, Augen blau, Adlernase, Körpergrösse 1738 mm., Umfang des Kopfes 552 mm., Cephalindex (158×100 : 184 =) 85·9

38

38. Szabó Gábor, Tördemicz (Zalam.), földműves, 58 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme kék, sasorrú, termete 1571 mm., a fej kerülete 558 mm., a fej jelzője (162×100 : 190 =) 85·3.

38. Gabriel Szabó, Tördemicz (Com. Zala), Ackerbauer, 58 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen blau, Adlernase, Körpergrösse 1571 mm. Umfang des Kopfes 558 mm., Cephalindex (162×100 : 190 =) 85·3

39

39. Tóth István. Tördemicz (Zalam.), földműves, 36 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1700 mm., a fej kerülete 561 mm., a fej jelzője (150×100 : 198 =) 75·8.

39. Stephan Tóth, Tördemicz (Com. Zala), Ackerbauer, 36 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1700 mm., Umfang des Kopfes 561 mm., Cephalindex (150×100 : 198 =) 75·8.

40.

40. Vigántı József, Tördemicz (Zalam.), földműves, 40 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme szürkésbarna, orra egyenes, termete 1706 mm., a fej kerülete 536 mm., a fej jelzője (150×100 : 178 =) 84·3.

40. Joseph Vigánti, Tördemicz (Com. Zala), Ackerbauer, 40 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart blond, Augen graubraun, Nase gerade, Körpergrösse 1706 mm., Umfang des Kopfes 536 mm., Cephalindex (150×100 : 178 =) 84·3.

41.

41. Kankó József, Tördemicz (Zalam.), földműves, 45 éves, haja szőke, bajusza vörös, szeme kék, sasorrú, termete 1580 mm., a fej kerülete 530 mm., a fej jelzője (152×100 : 180 =) 84·4.

41. Joseph Kankó, Tördemicz (Com. Zala), Ackerbauer, 45 Jahre alt, Haar blond, Bart roth, Augen blau, Habichtsnase, Körpergrösse 1580 mm., Umfang des Kopfes 530 mm., Cephalindex (152×100 : 180 =) 84·1.

42.

42. Osvald Ferencz, Balaton-Ederics (Zalam.), földműves, 37 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, sasorrú, termete 1670 mm., a fej kerülete 552 mm., a fej jelzője (151×100 : 186 =) 82·8.

42. Franz Osvald, Balaton-Ederics (Com. Zala), Ackerbauer, 37 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Habichtsnase, Körpergrösse 1670 mm., Umfang des Kopfes 552 mm., Cephalindex (151×100 : 186 =) 82·8.

43.

43. Farkas Pál, Balaton-Ederics (Zalam.), földműves, 38 éves, haja sötétbarna, bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1738 mm., a fej kerülete 554 mm., a fej jelzője (158×100 : 180 =) 87·8.

43. Paul Farkas, Balaton-Ederics (Com. Zala), Ackerbauer, 38 Jahre alt, Haar dunkelbraun, Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1738 mm., Umfang des Kopfes 554 mm., Cephalindex (158×100 : 180 =) 87·8.

44.

44. Tóth István, Balaton-Ederics (Zalam.), földműves, 29 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1728 mm., a fej kerülete 550 mm., a fej jelzője (158×100 : 188 =) 84·0.

44. Stefan Tóth, Balaton-Ederics (Com. Zala), Ackerbauer, 29 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade, Körpergrösse 1728 mm., Umfang des Kopfes 550 mm., Cephalindex (158×100 : 188 =) 84·0.

45.

45. Jobbágy József, Balaton Ederics (Zalam.), földmüves, 41 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra pisze, termete 1688 mm., a fej kerülete 546 mm., a fej jelzője (156×100 : 181 =) 84·8.

45. Joseph Jobbágy, Balaton-Ederics (Com. Zala), Ackerbauer, 41 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase stumpf, Körpergrösse 1688 mm., Umfang des Kopfes 546 mm., Cephalindex (156×100 : 181 =) 84·8.

46.

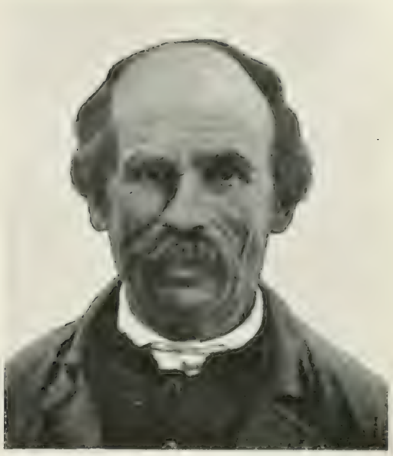

46. Kocsis Antal, Balaton-Ederics (Zalam.), földmüves, 56 éves, haja gesztenyebarna, bajusza szőke, szeme kék, héjjaorrú, termete 1620 mm., a fej kerülete 530 mm., a fej jelzője (156×100 : 182 =) 85·7.

46. Anton Kocsis, Balaton-Ederics (Com. Zala), Ackerbauer, 56 Jahre alt, Haar kastanienbraun, Bart blond, Augen blau, Habichtsnase, Körpergrösse 1620 mm., Umfang des Kopfes 530 mm., Cephalindex (156×100 : 182 =) 85·7.

47.

47. Németh József, Balaton-Ederics, (Zalam.), földműves, 51 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1596 mm., a fej kerülete 560 mm., a fej jelzője (162×100 : 181 =) 88·0.

47. Joseph Németh, Balaton-Ederics (Com. Zala), Ackerbauer, 51 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Nase gerade. Körpergrösse 1596 mm., Umfang des Kopfes 560 mm., Cephalindex (162×100 : 181 =) 88·0.

48.

48. Bogdán József, Balaton-Ederics (Zalam.), földműves, 45 éves, haja és bajusza gesztenyebarna, szeme barna, orra egyenes, termete 1610 mm., a fej kerülete 530 mm., a fej jelzője (151×100 : 182 =) 84·6.

48. Joseph Bogdan, Balaton-Ederics (Com. Zala), Ackerbauer, 45 Jahre alt, Haar und Bart kastanienbraun, Augen braun, Nase gerade. Körpergrösse 1610 mm., Umfang des Kopfes 530 mm., Cephalindex (151×100 : 182 =) 84·6.

HORNYÁNSZKY
VIKTOR
CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI
KÖNYVNYOMDÁJA
BUDAPESTEN.